

Helst venja vit sjálvi börnini at roykja

KNUD LUNDBERG

Tað er ikki gott fyri börnini at síggja foreldrini roykja

KNUD LUNDBERG skrivur

I kanningini vóru 103 børn. Tey vóru millum 6 og 13 ára gomul, bæði dreingir og gentur. Og eingin av teimum royktu.

Tey vóru so sett í eina at-mosferu av sigarettroyki, sum

kom frá teimum vaksnu, sum svaraði til um bæði mamman og pápin royktu sigarettir.

52 av teimum vóru í roykinum í hálvan tíma og blóðroynd varð tikin bæði áðrenn og aftaná.

Tey 51 skuldu skiftivís vera í roykinum og frískari luft í hálvan tíma í senn - og fingukannað puls og blóðtrýst.

Alt hetta varð gjørt fyri at kanna hvat hetta hevur at siga fyri eitt barn at vera í royki, sum kemur frá vaksnum fólki. Tað er júst hetta, sum hendir teimum børnum hvørs foreldur roykja.

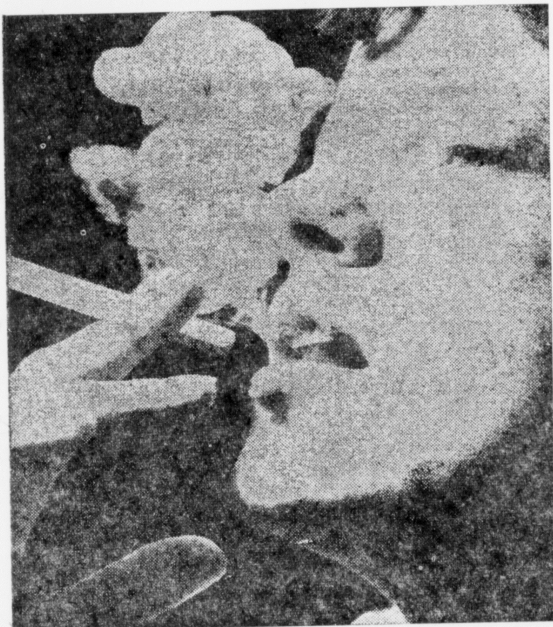
Kunnu ikki tala at

Tað man nytta børnunum ógvuliga lítið at tala at tá foreldrini roykja, men nú vita vit tað, at börnini fáa mein av foreldranna royking. Tey eru noydd at vera í roykinum, um tey ikki skulu fara heilt í einsemi. Tí má eitthvørt gerast fyri tey. Gloppa ein glugga og fáa eitt sindur av frískari luft av og á, ella um gjørligt at steðga við at roykja til börnini eru farin til songar.

Luftdálking

Skaðin av kúltuni í blóðinum og við hækkaða blóðtrýstinum er hóast alt ikki so ovurhonds

stórur. Børnini koma út fyri nógvvari luftdálking úti bæði av einum og øðrum. Men tað sum kanningin ikki kann avgera er eitt nógv meiri týðandi mál. Venur ein seg fyrst til roykin, og fyrsta sigarettin verður notin væl, so er skaðin nógv meiri álvarsamur. Tað eru nógv sum ikki kunnu gevast við at roykja, men tey eru fá sum ikki angra at tey nakrantíð festu í fyrstu sigarettina. Kanska kundu vit vant børn okkara til ongantið at fari at roykt. Tað er týðningarmikið; tí vanliga luftdálkingin er langt frá so vandamikil sum tann, sum sýgur niður í seg gjøgnum eina sigarett.

Ikki óvæntað

Tað eru tveir amreikanskir læknar sum gjørdur hesa roynd, Carl Landiss og Donald Marki. Sjúkavandi komu teir við úrslitum. Sigarettroykur sum fær loyvi til at savna seg í illa ventileraðum rúmunum økir um pulsin hjá børnunum, blóðtrýstið og mongdini av kol iltu í blóðinum. Í hesi royndini var eingin munur at síggja á dreingjum og gentum.

Landiss og Marki hava ikki kunnað uppná annað við hesi roynd enn tað roknast kundi við frammanundan. Men hetta forrir kanska til at onkur fer at leggja av.

Á Oyragjöv kom bilstjóri móti okkum. Spurdi um vit vóru flogfólk, og tá vit høvdu játtað, tók hann okkum uppí. Bert 3 ferðafólk komu at vera í bilinum, so rúmligt bleiv, tá bilurin tók tað dupluta.

Vegurin til flogvöllin var yvirhøvar góður; men treingir annars til ábotur á summum økjum.

Har, sum vegurin er væl asfalteraður, fingi vit rættiliga roynt okkum. Okkara bilur yvirhálað ikki minni enn 5 aðrar bilar áðrenn vit komu til Sandavágs og ikki gjørdi mun, um vegurin sneiddi ella annað, so her fingi vit fyrsta part av flogtúrinum. Unframt skjótleikan var fult av støvi, og hetta lak eisini inn í bilin, so vit trongdu harðliga at koma í bað, tá vit við ljósferðini komu á flogvöllin.

Klokkan var bert hálvgrum tvey, tá vit avleveraðu góði á flogvöllinum, har tað varð vígað og funnið ov lætt, so vit settu okkum inn í matarhøllina at bíða til kl. 3, tá eg saman við konuni skuldi undir henda ólukka flogtúr.

At stytta um tíðina keyptu

vit kaffi og hugnaðum okkum við einum »smøgða«, men tíðin styttest og lógliga tíðliga (kl. 2.30) kom maður inn og bað ferðafólki gera so væl at fara í flogfarið. Nú bar ikki til at draga í land, so við frúni undir arminum (tað er jú ein styrkur) fóru vit so gleivbeint umborð á flogfarið.

Lítið var farið í allar mátar má ásanast, men óivað orkaði tað nokk at bera okkum, so vit settu okkum við ein rút, og so mátti linan bara ganga út.

Men, men, hvat frálíkur túrur, tá flogfarið hevði lent í Keypmannahavn. So behagiligt tað var at flúgva, at tað er ikki orðið. Sjúkavandi vóru nok ur luftthol, har man ikki visti um man var keyptur ella seldur, men alt gekk. — Ikki at forgloyma tær vøkr og dæmligu flogternurnar, ið bordreiddu við øllum góðum, at man trúði, at man var komin í himmalin.

Nei, best er at leggja pennin frá ser, tí nú verður lent í Keypmannahavn; men vónandi hittast vit aftur tá vit fara upp aftur til Føroya, og nú gleði eg meg tí at flúgva. v. h.

Ja, ein flogtúrur

Fyrsti spurningurin, ið tekur seg upp, tá vit skulu til útlendið á summarfrí, er, um vit skulu sigla, sum ju skuldi ligið okkum næst, tá vit sum aðrir froyingar eru uppvaksnir á sjónum, ella vit skulu hætta okkum í tað meira fyri okkum ódámða flogfar.

Bilgari er at sigla, og umframt tað skuldu møguleikar verið fyri tveimum hugnaligum døgum umborð á Prinsinum. Sjúkavandi sigur hetta einum og hvørjum, at siglingin er at fyrstrekka, so eg velji at sigla. Men konan, sum ju skal til útlendið at keypa útsoluvorur og fylla kuffertini við øllum møguligum skrambli, heldur, at frægari er at fara við flogfari, tí so spara vit heilar triggjar dagar, og teir pengar, vit koma at brúka meira í flogbiletum, høvdu vit óivað salla umborð á Prinsinum. Sjúkavandi gevi eg meg yvir sum rættur gentlemaður, og vit keypa okkum flogseðlar aftur og fram.

Komin til Havnar ringja vit eftir bili at flyta okkum til

Vestmanna, og hóast tann froyiska presisheitin er heimskend, kom bilurin eftir okkum næstan fyra timar áðrenn min figgindi skuldi letta ser á. (Túrurin til flogvöllin tók bert gott tveir timar, so vandi var eingin á ferð, at vit skuldu koma ov seint.)

Vegurin til Vestmanna er heilt góður fyri mesta partin. Brúgvín í Leynum ser heldur hættislig út; men tann nýggja er í gerð og verður koyrklár fyrsta dagin, so hetta lagar seg.

Til tíðir var vegurin heldur holitur; men vit greiddu at koma ígjøgnum uttan sjóverk.

Komin til Vestmanna, eftir at hava havt ikki frítt av nervum, tá bilurin við 80 km fer koyrði um tað hægsta, lika áðrenn Vestmanna, lá Bragd fyrst okkum. Tá ið vit fóru umborð á Bragd frættu vit, at ein av rutubílanum var nakað seinkaður, tí eitt par, ið búið á Hafnia, hevði sovið yvir seg. (Tíverri frætti eg ikki um tey vóru gift; men í øllum forum klemmaðust tey óført í flogfarinum, og sjúkavandi fáa eg

og tú okkum ikki at trúgva, at gift por kunnu kyssast - enn-tá í einum flogfari). Í øllum forum sluppu so eisini hesi for elskaðu við Bragd, og hann legði út frá Vestmanna umleið 20 minuttir seinkaður.

Umboð á Bragd var heldur kalt, og ovnurin flóvnaði ikki fyrr enn lika áðrenn vit lögdu at við Oyragjöv, men vit vóna, at heitari er, tá ið vit koma upp aftur.

Floghavnin í Kastrup.